

Tallinn

Bartho Hendriksen en Leo Platvoet

Colofon

Tallinn

© 2017 Odyssee Reisgidsen

© 2107 Bartho Hendriksen en Leo Platvoet | Odyssee Reisgidsen

Alle rechten voorbehouden

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Vierde ongewijzigde druk 2020

Auteurs: Bartho Hendriksen en Leo Platvoet

Foto's: Bartho Hendriksen, tenzij anders vermeld

Kaart: Uva-Kaartenmakers | www.uva-kaartenmakers.nl

Met bijzondere dank aan

Koen Dossche en Wout Verlinden van Hansaguides, Tallinn | www.hansaguides.nl

Odyssee Reisgidsen

In 2008 is Odyssee gestart met het digitaliseren van de Odysseegidsen, waardoor het mogelijk is dat de reiziger op de Odysseewebsite zijn of haar eigen gids samenstelt. De gidsen worden als pdf-bestanden of paperback geleverd. Uiteraard proberen wij de geboden informatie zo actueel en accuraat mogelijk te houden. Toch kunnen er onvolkomenheden en fouten in de tekst voorkomen. Odyssee aanvaardt daarvoor geen verantwoordelijkheid.

Odyssee zoekt

Naar Albanië, Moldavië, Extremadura of een andere onbekende bestemming aan de randen van Europa of de wereld geweest? En je wilt je bevindingen op papier zetten? Odyssee zoekt de uithoeken van Europa op. Meer informatie: www.odyssee-reisgidsen.nl

Volg Odyssee op Facebook en Twitter

www.odyssee-reisgidsen.nl | info@odyssee-reisgidsen.nl

Foto omslag: Raekoja plats

Foto titelpagina: Domkerk

ISBN 978-94-6123-019-5

Voorwoord

Tallinn, de hoofdstad van Estland, heeft van alles wat en dan ook nog op zo'n manier dat je de stad in je hart zal sluiten. De mix van modern en middeleeuws, designwinkels in hobbelige keienstraatjes, high tech en sovjet nostalgie: het geeft Tallinn een eigen sfeer die je niet snel zal vergeten.

Tallinn was vanaf de Middeleeuwen als Hanzestad verbonden met vele steden in West- en Midden-Europa. Door de inlijving van Estland door de Sovjetunie in 1945 werd deze levensader afgesneden. Tallinn verviel tot een stoffige stad in een uithoek van het Sovjetimperium. Om na 1991 te herrijzen als een bruisende stad met een grote aantrekkingskracht in de Oostzeeregio – en ver daarbuiten.

Met deze Odyssee-stadsgids Tallinn ontdek je de stad in al haar facetten. Odyssee-gidsen kenmerken zich immers door een eigentijdse beschrijving. Natuurlijk: kerken, gildehuizen en musea komen uitgebreid aan bod, maar ook nieuwbouwwijken, een afgelegen gerenoveerde Sovjet marinebasis en achterafstraatjes passeren de revue. Odyssee beschrijft Tallinn niet als een openluchtmuseum, maar als een fascinerende plek waar heden, verleden en toekomst samenkomen.

Uiteraard is het belangrijkste deel van de gids de beschrijving van de stad. Met het reisdeel ontvang je – als je daarvoor gekozen hebt – ook praktische informatie over het reizen, overnachtingsmogelijkheden en eten en drinken.

Veel reisplezier in Tallinn!

Bartho Hendriksen en Leo Platvoet

Tips

Uiteraard houdt Odyssee zich aanbevolen voor reacties van kritische lezers. Zijn er foutieve vermeldingen, wijzigingen in openingstijden, prijzen en dienstregelingen? Laat het ons weten! Of heb je tips over hotels, pensions, campings en dergelijke? Ook dat horen we graag!

Stuur een email naar: info@odyssee-reisgidsen.nl

Inhoudsopgave

Tallinn verkennen

Een schets van Tallinn 7

Tallinn van buurt tot buurt

Odyssee's aanraders Tallinn 12

Benedenstad 13

Toompea 22

Rond de binnenstad 27

Kadriorg 33

Pirita 37

Buiten de stad 39

Praktische informatie

Tallinn A-Z 43

Praktisch ABC 50

Nationaal Park Lahemaa

Natuur, landhuizen en vissersdorpen 55

Kaders

Tallinn in het kort 8

De vesting Tallinn 19

Straatnamen 25

Mustamäe en Lasnamäe 40

Wandelen en fietsen in Lahemaa 58

Landgoederen in Estland 59

Tallinn binnenstad

0 m 250

- 1. Stadhuis
- 2. Grote Gildehal
- 3. St.-Olafskerk
- 4. Toompeakasteel
- 5. Domkerk
- 6. Nigulistemuseum
- 7. Aleander Nevski-kathedraal
- 8. Kiek in de Kōk

Een schets van Tallinn

Raekoja Plats, het hart van de stad

Tallinn, de hoofdstad van Estland, is een moderne en charmante stad met vele mooie, middeleeuwse gebouwen. De stad heeft een sfeervol centrum, omringd door een goed bewaarde stadsmuur met torens en poorten. Op Raekoja plats, het grote plein voor het stadhuis, is het altijd druk. Bij de eerste zonnestralen zitten de terrassen vol toeristen en stadsbewoners. De binnenstad oogt met zijn hobbelige keienstraatjes, fraaie gildehuizen, kerken en stadsmuur als een openluchtmuseum. Maar achter deze museale façade gaat een moderne stad schuil met trendy restaurants en cafés, smaakvolle designwinkels en een hightech samenleving. Tallinn heeft het stoffige imago van een saaie Oost-Europese stad ver achter zich gelaten. Rond de historische binnenstad is een modern zaken centrum verzezen met postmoderne kantoren, winkelcentra en hotels.

Moderne en charmante stad

Tallinn is de grootste stad van het land en was in de Middeleeuwen een invloedrijke Hanzestad met contacten tot ver in Europa. Tijdens de Russische bezetting van 1945 tot 1991 was de stad zo goed als afgesloten van de buitenwereld. In 1980 stond de stad even op de wereldkaart. In de wijk Pirita werden de Olympische kampioenschappen zeilen gehouden. Maar zodra de spelen waren afgelopen, viel de stad terug in haar isolement.

Het overgrote deel van de bezienswaardigheden bevinden zich in en rond het Raadhuisplein en Toompea in de middeleeuwse Oude Stad. De stad is gemakkelijk te voet te verkennen. Ook langs de rand van de Oude Stad zijn interessante gebouwen en musea. Een wandeling over de Culturele Kilometer langs de haven is een aanrader. Je wandelt langs relictten uit de Sovjetperiode, het

multidisciplinaire kunstencentrum *KultuuriKatel*, de vissershaven, de voormalige gevangenis en het nieuwe maritiem museum. Het Kadriorgpark is met het zomerpaleis van tsaar Peter de Grote en verschillende musea, waaronder het baanbrekende kunstmuseum KUMU, een must. Vanuit de wijk Pirta kun je te voet of met de stadsbus naar de ruïne van een middeleeuws klooster, de botanische tuin en de televisietoren. Zowel het Kadriorgpark als Pirta zijn uitstekend bereikbaar met openbaar vervoer.

Tallinn in het kort

Aantal inwoners: 434.426 inwoners (1-1-2015)

Oppervlakte: 159,2 km²

Bevolkingsamenstelling: 52,5% Esten, 38,5% Russen, 3,7% Oekraïners en 5,3% overigen

Website: www.tallinn.ee

De stad is verdeeld in acht districten: Haabersti (42.000 inw.), Kesklinn (centrum, 51.000), Kristiine (30.055), Lasnamäe (116.000), Mustamäe (64.000), Nõmme (38.898), Pirta (16.636) en Põhja-Tallinn (56.433)

Hoogste temperatuur: januari -2,9°C, april 7,3°C, mei 14,0°C, juni 18,8°C, juli 21,8°C, augustus 19,9°C, oktober 9,8°C

Neerslag: januari 45 mm, april 36 mm, mei 37 mm, juni 53 mm, juli 79 mm, augustus 84 mm, oktober 70 mm

Geschiedenis van de stad

De geschiedenis van Tallinn valt grotendeels samen met die van Estland. De belangrijkste gebeurtenissen in de geschiedenis van Estland staan weergegeven in de kadertekst 'Geschiedenis van Estland in het kort'.

Middeleeuwen

De geschiedenis van Tallinn gaat terug tot 2500 v.C. toen de eerste Fins-Oegrische stammen zich vestigden in de regio. In de 9de eeuw lag er een kleine nederzetting op de kalksteenheuvel, die later de naam Toompea zou krijgen. Archeologische opgravingen hebben aangetoond dat in de 10de en 11de eeuw al sprake was van een fort en een handelspost met haven aan de voet van de heuvel. Tallinn - toen nog *Lydanise* geheten - speelde een belangrijke rol in de handel tussen de Baltische landen.

De stad werd in 1219 door het leger van de Deense koning Waldemar III ingenomen en kreeg de (voorlopige) naam *Taani linn*, dat in het Ests 'Stad van de Denen' betekent. Duitse riddermonniken, verenigd in de Orde van de Zwaardbroeders, kwamen in 1227 in het bezit van de stad en lieten een stenen verdedigingswerk op de heuvel bouwen. Ongeveer tweehonderd handelaren afkomstig uit Visby, een machtige Hanzestad op het eiland Gotland in de Baltische Zee, stichtten een handelskolonie rond de Nicolaaskerk. In hun voetspoor volgden dominicaner- en cisterciënzer monniken die de kloosters van H. Catharina en H. Michael stichtten. In 1230 kwam de stad weer in Deense handen. Tallinn werd in 1285 lid van het machtige Hanzeverbond en was een belangrijke schakel in de handel tussen de Baltische landen en Rusland. Bont, honing, leer en zeehondenvet werden verscheept naar het westen; zout, laken, haring en wijn naar het oos-

ten. In 1310 begon de omwalling van de stad.

Duitse Orde en Zweden (1345-1710)

In 1345 verkochten de Denen Noord-Estland, waartoe Tallinn behoorde, aan de Teutoonse (Duitse) Orde. Tallinn (of *Reval*) was toen een invloedrijke Hanzestad met vierduizend inwoners.

Een conflict tussen de Teutoonse ridders en de bisschop van de stad leidde tot een scheiding tussen de boven- en benedenstad. In de benedenstad woonden vooral Duitse handelaren en ambachtslieden. De beide stadsdelen werden gescheiden door een muur.

In de 16de eeuw nam de welvaart af als gevolg van de verzwakking van het Hanzeverbond. Russen, Zweden, Denen, Polen en Litouwers betwistten het bezit van de Baltische regio. Tallinn weerstond een 29 weken lang durend beleg door de Russische troepen onder aanvoering van Ivan de Verschrikkelijke. In 1561 kwam de stad in Zweedse handen. Zweedse architecten droegen zorg voor de herbouw van Toompea dat na een grote stadsbrand in 1468 grotendeels verwoest was. Ook werden bastions aan de verdedigingswerken rond de stad toegevoegd.

Russische overheersing (1710-1918)

Tallinn (*Reval*) rond 1890

In 1710 werd de stad – verzwakt door de gevolgen van een zware pestepidemie – veroverd door de troepen van de Russische tsaar Peter de Grote. ‘Als ik Tallinn in 1702 in mijn bezit had gehad, zou ik mijn paleis en de hoofdstad van het Russische Rijk niet langs de oevers van de rivier de Neva hebben gesticht (Sint Petersburg), maar hier’, verzuchtte hij ooit. Hij liet het *Kadriogpaleis* buiten de stadsmuren bouwen. Tallinn was niet langer een bloeiende handelsstad maar slechts een regionaal administratief centrum binnen het uitgestrekte Russische Rijk. De opening van de spoorlijn naar Sint Petersburg in 1870 zorgde voor een economi-

sche opbloei. De haven werd uitgebreid en de bevolking nam toe van 46.000 in 1881 tot 120.000 in 1921.

Onafhankelijkheid (1918-1940)

In 1917 brak in Rusland de revolutie uit. Estland profiteerde van het machtsvacuüm en op 24 februari 1918 werd de onafhankelijkheid uitgeroepen in Tallinn. Pas op 2 februari 1920, door de ondertekening van het vredesverdrag van Tartu, erkende Rusland de onafhankelijkheid van Estland officieel. Tallinn werd de hoofdstad van de jonge Republiek Estland. Tussen 1919 en 1933 volgden twintig regeringen elkaar op. In 1934 pleegde Konstantin Päts een staatsgreep, maar na 1938 werd de parlementaire democratie weer hersteld.

Duitse en Russische bezetting (1940-1991)

Op 17 juni 1940 viel Estland samen met Litouwen en Letland in handen van de Russen, zoals was overeengekomen in een geheime paragraaf van het Molotov-Ribbentropverdrag, het niet-aanvalsverdrag tussen Duitsland en de Sovjet-Unie. Alle sporen van de onafhankelijkheid in de voorafgaande twintig jaar werden uitgewist. In juni 1941 volgde bij een massale actie de deportatie van circa tienduizend Esten naar Siberië. De meesten keerden niet terug. De Duitse invasie in 1942 werd door veel Esten gezien als een bevrijding van de Russische bezetting. In september 1944 keerde het Rode Leger terug in Estland en dwong de nazi's tot overgave.

Na de Tweede Wereldoorlog vestigde zich onder de Sovjetbezetting vooral zware industrie in en rond Tallinn. De bevolking nam toe van 175.000 in 1937 tot 500.000 in 1960. Veel nieuwe inwoners waren afkomstig uit Rusland en werden in satellietwijken buiten het centrum gehuisvest. De oude stad bleef verweesd achter, de meeste mensen wilden liever in de buitenwijken wonen dan in de vervallen binnenstad. In de jaren zestig gingen de veerboten tussen Helsinki en Tallinn weer varen. Eind jaren tachtig van de vorige eeuw werd een begin gemaakt met het herstel van de oude binnenstad. En Tallinn organiseerde de zeilwedstrijden van de Olympische Spelen van 1980.

Opnieuw onafhankelijk (na 1991)

Sinds de onafhankelijkheid in 1991 is Tallinn in snel tempo getransformeerd naar een moderne stad met een fraai gerestaureerde binnenstad en een futuristisch zaken centrum.

Tallinn is *booming*, ook al laat de financiële crisis zich ook hier kennen. In 1999 kreeg de Oude Stad een plaats op de Werelderfgoedlijst van de Unesco. Een van de recentste projecten was de bouw van het glazen Viru Shopping Centrum. Tallinn is een stad met een grote voorliefde voor informatietechnologie; veel nieuwe bedrijven zijn IT-gerelateerd (Skype en TransferWise) en mobiele telefoons, wifi en betaald parkeren per telefoon zijn niet meer weg te denken uit het straatbeeld. Het vliegveld werd in 2008 uitgebreid en kreeg in 2009 zijn huidige naam, *Lennart Meri Tallinn Airport*, ter nagedachtenis van Lennart Meri, die tussen 1992 en 2001 president van Estland was. In 2011 was Tallinn samen met Turku in Finland Culturele Hoofdstad van Europa. Op 1 januari 2011 werd de Estse kroon vervangen door de euro. En vanaf 1 december 2014 kan je zelfs e-resident worden van Estland zonder dat je daarvoor in Estland moet wonen.